

วัณโรคไทยอันดับ14ของโลก
'รู้เร็ว-รักษาทัน'
> 15

ไทยติดอันดับ 14 วัณโรคโลก 'รู้เร็ว-รักษาทัน' ลดอุบัติการณ์

● ปาริชาติ บุญเอก

qualitylife4444@gmail.com

องค์การอนามัยโลก (WHO) ระบุว่าประเทศไทยติดอันดับ 14 ของโลกที่มีปัญหาวัณโรคสูงสุด โดยปี 2561 พบมีอัตรา 156 ต่อแสนประชากร คาดว่า จะมีผู้ป่วยใหม่และกลับมาเป็นซ้ำกว่า 1.08 แสนรายต่อปี ขณะที่ความสำเร็จในการรักษามีเพียง 80-85% เท่านั้น

กรุงเทพธุรกิจ ● ปัจจุบัน วัณโรค ยังเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศไทย แม้ปี 2559 องค์การอนามัยโลก (WHO) จะกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อยุติวัณโรค โดยมีเป้าหมายลดอุบัติการณ์วัณโรคให้ต่ำกว่า 10 ต่อแสนประชากรโลกภายในปี 2578 ขณะที่กระทรวงสาธารณสุข โดยสำนักวัณโรค กรมควบคุมโรค ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์วัณโรคระดับชาติ พ.ศ.2560-2564 เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานในการลดอุบัติการณ์วัณโรคไปสู่เป้าหมายยุติวัณโรค

อย่างไรก็ตาม อุตบัติการณ์วัณโรคในประเทศไทยยังคงมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากประชาชนยังขาดการตระหนักรับรู้ และยังไม่มองว่าไม่ร้ายแรง ขณะที่องค์การอนามัยโลกได้จัดให้ประเทศไทยติดอันดับ 14 ของโลกที่มีปัญหาวัณโรคสูงได้แก่ 1.มีจำนวน

นพ.อรรถ นานา

และอัตราป่วยวัณโรคสูง 2.มีจำนวนและอัตราวัณโรคที่ติดเชื้อเอชไอวีสูง และ 3.มีจำนวนและอัตราป่วยวัณโรคดื้อยาหลายขนานสูง

ผู้ป่วยวัณโรคไทย 1.08 แสนรายต่อปี

ศ.เกียรติคุณ นพ.อรรถ นานา นายกรรมการบริหาร สมาคมปราบวัณโรคแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ กล่าวในงานแถลงข่าวสถานการณ์วัณโรคประเทศไทย และการประกาศทุนพัฒนานวัตกรรมเพื่อประเทศไทยปลอดวัณโรค ว่าวัณโรคเป็นปัญหาสำคัญของคนไทยกว่า 100 ปี การที่ WHO จัดให้ไทยติดอันดับ 14 ที่มีปัญหาวัณโรค ทุกหน่วยงานต้องร่วมมือกัน เพื่อให้สถิติดีขึ้น

สำหรับสถานการณ์วัณโรคในประเทศไทยปี 2561 WHO คาดการณ์ว่ามีอุบัติการณ์ผู้ป่วยวัณโรคในประเทศไทยที่อัตรา 156 ต่อแสน

ประชากร ซึ่งสามารถประมาณการได้ว่าจะมีผู้ป่วยรายใหม่และกลับมาเป็นซ้ำกว่า 1.08 แสนรายต่อปี รวมถึงมีผู้ป่วยวัณโรคที่ติดเชื้อเอชไอวีร่วมด้วยราว 1.1 หมื่นราย และผู้ป่วยวัณโรคดื้อยา 3,900 ราย

นอกจากนี้ยังมีผู้ป่วยที่ไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนรักษาและรายงานมายังสำนักวัณโรคสูงถึง 4.6 หมื่นราย ซึ่งอาจเกิดจากผู้ป่วยยังไม่ได้รับการวินิจฉัยและรักษา หรือได้รับการวินิจฉัยและรักษาแล้วที่โรงพยาบาลเอกชนหรือโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยแต่ไม่ได้รายงานมาที่สำนักวัณโรค กรมควบคุมโรค ในขณะที่เดียวกันอัตราความสำเร็จของการรักษาก็ยังอยู่ที่ 80-85% ในขณะที่เป้าหมายตามยุทธศาสตร์กำหนดไว้ที่ 90%

ผู้ป่วย 12,886 รายเฉพาะใน กทม.

ขณะที่สถานการณ์วัณโรคในกรุงเทพมหานคร พบผู้ป่วยรายใหม่และกลับมาเป็นซ้ำกว่า 12,886 รายต่อปี โดยปัจจุบันขึ้นทะเบียนแล้ว 12,035 ราย และยังมีอีกกว่า 1,000 รายที่ยังไม่ขึ้นทะเบียน ยังไม่ได้รับการรักษา และอาจจะแพร่เชื้อในสังคม นอกจากนี้ยังพบวัณโรคจากแรงงานข้ามชาติมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยในปี 2561 พบผู้ป่วยกลุ่มดังกล่าวขึ้นทะเบียนรักษาวัณโรคในระบบกว่า 1,123 ราย

วัณโรคในเขตกรุงเทพมหานคร

- คาดพบผู้ป่วยรายใหม่และกลับเป็นซ้ำกว่า 12,886 รายต่อปี
- ขึ้นทะเบียนแล้ว 12,035 ราย
- ผู้ป่วยยังไม่ขึ้นทะเบียนกว่า 1,000 ราย
- ปี 2561 พบผู้ป่วยแรงงานข้ามชาติที่ขึ้นทะเบียนรักษา 1,123 ราย
- เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ซึ่งอยู่ที่ 853 ราย
- คาดผู้ป่วยวัณโรคแรงงานข้ามชาติในกทม.ราว 2,300 รายต่อปี

อุบัติการณ์วัณโรคในประเทศไทย

- ติดอันดับ 14 ของโลก
- มีอัตราผู้ป่วย 156 ต่อแสนประชากร
- คาดการณ์ผู้ป่วยรายใหม่และกลับเป็นซ้ำกว่า 108,000 รายต่อปี
- ผู้ป่วยวัณโรคที่ติดเชื้อเอชไอวีร่วมด้วยราว 11,000 ราย
- ผู้ป่วยวัณโรคดื้อยา 3,900 ราย
- ผู้ป่วยที่ไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนรักษา 46,000 ราย
- อัตราความสำเร็จของการรักษาที่ยังอยู่ที่ 80-85%

เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ซึ่งอยู่ที่ 853 ราย แต่จากการคาดการณ์ทางระบาดวิทยาเชื่อว่า จะมีแรงงานข้ามชาติที่ป่วยเป็นวัณโรคใน กทม.ราว 2,300 รายต่อปี

นพ.วงวัฒน์ ลีลลักษณ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานามัย กรุงเทพมหานคร กล่าวว่า นี่คือการท้าทายอย่างมากของหน่วยงานที่ทำงานด้านสาธารณสุข ในกรุงเทพมหานคร ในการช่วยกัน ค้นหาและรักษาแรงงานข้ามชาติที่ป่วยด้วยวัณโรคโดยเร็ว เพื่อตัดวงจรการแพร่เชื้อทำให้สังคมไทยปลอดจากวัณโรคได้มากขึ้น

ทั้งนี้ ปัญหาสำคัญของการดำเนินงานควบคุมวัณโรคในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร คือความแออัดของประชากร การคมนาคมที่ยังไม่สะดวก การใช้ชีวิตที่เร่งรีบ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนสุขอนามัยของกลุ่มเปราะบาง เช่น คนไร้ที่พึ่ง และความแออัดของผู้ป่วยในโรงพยาบาลภาครัฐ ทำให้ไม่สามารถจัดบริการที่ตอบโจทย์ของผู้ป่วยวัณโรคที่มาใช้บริการได้ดีเท่าที่ควร

“ในระยะปีเศษที่ผ่านมา พบการระบาดในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเด็กอาจติดมากับครอบครัว และนำมาติดต่อกับเพื่อนและครูในโรงเรียน ปัจจุบัน อัตราการรักษาสำเร็จในพื้นที่ กทม.เฉลี่ยไม่ถึง 80% การที่มีอัตราการรักษาสำเร็จยังไม่สูงมากทำให้มีผู้ป่วยวัณโรคส่วนหนึ่งกลายเป็นผู้ป่วยวัณโรคดื้อยา

หลายขนานหรือรุนแรงหรือรุนแรงมาก ซึ่งทำให้การรักษาซับซ้อนเพิ่มขึ้นอีก ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณเพิ่มขึ้นอีกหลายเท่า” นพ.วงวัฒน์ กล่าว

วัณโรคหายได้ ต้องกินยาต่อเนื่อง

สำหรับอาการของผู้ป่วยวัณโรคจะมีลักษณะไอเรื้อรังเกิน 3 สัปดาห์ มีไข้ต่ำช่วงเย็น เบื่ออาหาร น้ำหนักลด หรือมีเสมหะปนเลือด ดังนั้นหากพบอาการดังกล่าวควรรีบมาพบแพทย์ให้เร็วที่สุด หรือหากอยู่ใกล้กับผู้ป่วยวัณโรคก็สามารถเข้าพบแพทย์ได้โดยไม่ต้องรอให้แสดงอาการ

นพ.วงวัฒน์ กล่าวถึงวิธีการดูแลตัวเองของผู้ป่วยวัณโรคว่า สิ่งสำคัญคือการกินยาเนื่องจากวัณโรคสามารถรักษาให้หายขาดได้ด้วยการกินยาต่อเนื่องอย่างน้อย 6 เดือน รวมถึงการดูแลสุขภาพทั่วไป คือ กินอาหารให้ครบ 5 หมู่ พักผ่อนให้เพียงพอ ออกกำลังกาย รวมถึงผู้ที่สูบบุหรี่ควรงดเนื่องจากจะทำให้อาการแย่งลงได้ ควรอยู่ในที่อากาศถ่ายเท ไม่แออัด นอกจากนี้ในช่วงแรกที่รักษาควรสวมใส่หน้ากากอนามัย เพื่อไม่ให้แพร่เชื้อสู่ผู้อื่น และหลังจากกินยาไป 2 สัปดาห์โอกาสแพร่เชื้อจะลดลง ดังนั้น ต้องกินยาให้ตรงเป็นประจำทุกวัน

“ในส่วนของครอบครัวของผู้ป่วย สิ่งแรกที่ต้องทำคือพบแพทย์เพื่อตรวจว่าได้รับเชื้อหรือไม่ โดยเฉพาะผู้ที่ใกล้ชิดกับผู้ป่วย และหากตรวจแล้วยังไม่พบเชื้อ ยังคงต้องติดตามอาการ

เป็นระยะอย่างน้อย 2 ปี เนื่องจากบางครั้งเชื้อจะยังไม่แสดงอาการ และควรระวังการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย ทั้งนี้ กรณีวัณโรคในระยะที่รุนแรงหรือวัณโรคดื้อยา เชื่อจะทำให้ปอดถูกทำลายและคนไข้สามารถเสียชีวิตได้” นพ.วงวัฒน์ กล่าวทิ้งท้าย